

Petro Jacenko (Ukrajina)

Spisovatel, novinář, lektor tvůrčího psaní. Narodil se a vyrostl ve Lvově (často píše právě o svém rodném městě); pracuje ovšem ve sféře IT. Jacenko je vítězem celoukrajinských literárních soutěží Noví autoři a Smoloskyp, stipendistou programů Gaude Polonia a Bank Austria Literaris. Napsal osm prozaických knih. Jeho texty jsou přeloženy do němčiny a polštiny. V prosinci 2018 obdržel ve Lvově Cenu města literatury UNESCO za steampunkový román o klasikovi ukrajinské literatury konce 19. století Ivanu Nečuji-Levyckém, *Nečuj. Nemov. Nebač* (název shrnuje trojici hlavních hrdinů, doslova ho ale lze přeložit jako *Neposlouchej. Nemluv. Nedívej se*). Říká, že při práci na knize použil technologii „úsporného startupu“: měl neustálou zpětnou vazbu od budoucích čtenářů. Společně s manželkou, autorkou dětských knih Halynou Tkačuk, také vytvořili kurz s názvem *Programujeme... strašidelné příběhy*, kde se žáci prvního stupně mohou zároveň naučit základy programování i tvůrčího psaní.

ukázku přeložil Petr Ch. Kalina

Magnetismus aneb Doněcký příběh

Věnováno mé babičce Laryse, která se narodila v Doněcku a toužila se stát aristokratkou

Část 1. Bezrozměrný kufr

Bylo to takové opojné léto, mezi paneláky křičeli rorýsi tak nostalgicky, jako by si do sluchátek pořád dokola pouštěli Hotel California. Hajka skládala trička a trenýrky do černého kufru. Sportovní kalhoty Ljoši Žareného se zašpiněným kolenem byly malebně přehozeny přes opěradlo gauče a ve skleničce v koupelně uschnul jeho zubní kartáček. Do telefonu jí řekl, aby neměla strach, že se mu nic nestane, že jel s „našima klukama“ hloubit zákopy a aby odjela sama. Ljošův hlas zněl tiše a s pečlivou intonací, vlastně tak, jako vždycky, takže Hajka nemohla poznat, jestli mluví pravdu, nebo lže.

Skládat věci – to byla jedna z Hajčiných výjimečných schopností. Byla hrdá na to, kolik toho může nacpat do svého kufru, který už byl v Oděse, ve Vídni, a dokonce i v Chersonu. Hajka v praxi dokázala, že kromě tří rozměrů existuje ještě čtvrtý, do něhož se věci mohou vmáchnout. Existuje především v jejím kufru a jen ona má sílu a moc vyvolat věci zpátky z nebytí, když strádající zip skřípe a sténá a přežít mu pomáhají jen spony špinavě zelené vojenské barvy. Hajka bohužel neměla moc vyvolat ze čtvrtého rozměru lidi. Ljoša odešel před dvěma dny, když šel vyzvednout zbytky zboží ze svého stánku na nádražním tržišti (nějaké třípytky, rybářské háčky a vlasce) a teprve včera večer se ozval. Z nějakého důvodu nezavolal na její, ale na jejich „babiččin telefon“ – na staříčkou Nokii určenou k rozhovorům s Ljošovou babičkou, která žila na Říjnovém a kterou zabila mina.

Toho dne Hlafira Petrivna (tak se babička jmenovala) zrovna vstala z gauče a vešla do kuchyně, aby zesílila rozhlas po drátě. V té době už mina roztáhla křídélka stabilizátorů a s lehkým svištěním letěla mezi nejvýše poletujícími ptáky a pomalu klesala. Kdyby měla oči,

mohla by se kochat krajinou: slunce vycházelo nad velkým městem, pronikalo dýmem démonických komínů, barvilo smog dočervena, cákalo barvu na vrcholky hald porostlých řídkými stromky, odráželo se v oknech horních pater novostaveb, které se vyvyšovaly nad starými olezlými čtyřpatrovými a osmipatrovými domy. Ještě by mina zahlédla daleký horizont se sotva znatelnými proužky silnic a zelenými pásy lesů, kouř nad letištěm, načechrané mraky... Ale neměla oči, takže prorazila nejprve tenkou vrstvu lepkavého a sluncem rozpáleného ruberoidu, pak železobetonovou kostru podkroví, poškodila topenářskou trubku, vylekala holuby v technickém poschodí, z posledních sil překonala odpor ještě jedné vrstvy betonu, aby s rachotem dopadla na ještě teplý promáčkнутý gauč, z něhož právě vstala babička Hlafira. Nerozpadla se, protože ležela třicet let ve skladu, a tak se jí nepodařilo vybuchnout, přestože si to hrozně přála.

Hajka poznala celý příběh této miny jen tak, že na ni položila ruku. Minu vezli dlouho po špatné silnici a když otevřeli futrál, vytáhly ji horké ruce Vasil, který přišel sloužit jako dobrovolník z Bojarky v Kyjevo-Svjatošinském okrese a jehož doma čekají tři děti a zlá manželka. Vasil přitiskl minu na oholená prsa pokrytá prachem. Chladný kov se na několik okamžiků dotknul jeho hnědých bradavek. V tu chvíli přistoupil k nabíjecímu mechanismu děla D-30 roku výroby 1978 a osmačtyřicetiletý Mykola z okolí Chersonu, kde měl autoopravnu a patnáct včelích úlů, spěšně vytvořil výpočet tím, že ukázal zažloutlým prstem od tabáku na určité místo v tabulce střelby a Pavlo z Popasné zmáčkl spoušť, kterou už trochu nahlodala rez. Tomu doma už nic nezůstalo, jeho dům shořel. Ljošova babička vlastně nezemřela v ten den, ale až za týden – nastala u ní hypertenzní krize a jelikož byly všechny nemocnice přeplněné, vrátili ji domů. Ljoša ji přivezl bílým Moskvičem 412 roku výroby 1976, který koupil ještě jeho nebožtík dědeček a vynesl ji na zádech do posledního osmého patra, kde byl babiččin byt, protože výtah už druhý měsíc nefungoval.

Mina ležela na gauči ve svatozáři z úlomků betonu a omítky. Její stabilizátory se proměnily v smutné kovové haraburdí. Nicméně gauč byl takřka netknutý, jen z čalounění místy povylezl starý lepkavý molitan. Hlafira Petrivna dlouho křičela v kuchyni a Ljošovi zakázala dvě věci – dotýkat se miny a odvézt ji k nim domů. Neměla ráda Hajku. Ale ani Ljošu nijak zvlášť nemilovala. Líbilo se jí bydlet samotné ve svém jednopokojovém bytě s velkou kuchyní, která měla skoro osm metrů čtverečních. Ljoša jí ustlal na starém rozkládacím lehátku a díru ve stropě pokoje zakryl kusem překližky. Tak tam spolu žili sedm dní – Hlafira Petrivna narozená roku 1929 a mina do děla D-30 vyrobená ve vojenském závodě Sverdlovské oblasti Ruské sovětské federativní socialistické republiky v roce 1980. Babička spíš polehávala, protože když vstala, motala se jí hlava. Mina taky ležela tiše a spokojeně, protože její hlava mohla každou chvíli vybuchnout.

Hajka přinesla polévku v litrové zavařovačce a řízek s bramborovou kaší v plastové krabici, a zatímco Hlafira Petrivna jedla a nadávala, že je Hajka špatná hospodyně, protože je v řízku příliš mnoho chrupavek, Hajka nahlédla do pokoje s minou. Postála chvíli ve dveřích a pak šla dál – mina jí podivným způsobem přitahovala, ostatně jako všechno kovové. Tehdy přiložila ruku na její vychladlý, ohořelý a poškrábaný povrch.

Mina měla zasáhnout věž tanku T-72, který předevčírem překročil ukrajinskou hranici

směrem od malého ruského městečka v konvoji s dalšími podobnými vozidly, na nichž předtím vojáci ledabyle zamalovali čísla a tento tank teď střílel a manévroval v oblasti doněckého letiště, které bylo postaveno tři roky před tím u příležitosti mistrovství Evropy ve fotbale. Ale mina se z nějakého důvodu od věže odrazila. Odskočila, jako by měla s tankem stejně nabitý pól nebo jako by k němu cítila odpor.

* * *

Po zmizení partnera uskutečnila Hajka několik desítek telefonátů na vojenská velitelství, hledala Žarka Oleksije Petrovyče v přeplněných nemocnicích, kde byla spousta obvázaných smutných lidí v různých vojenských uniformách a sportovních úborech.

Jasně, že své pátrání začala na prázdném krytém tržišti, kde byly všechny kovové stánky zavřené jako ulity měkkýšů před blížící se bouřkou. Vítr mezi nimi honil bílé a růžové igelitové sáčky a kousky papírových inzerátů.

Hajka přejela rukou po drsném povrchu stánku natřeného bílým emailem a hned poznala, že tady Ljoša byl – zůstala tu stopa jeho teplé ruky, kterou se každodenně dotýkal chladného kovu, když ráno otevíral visací zámek, přičemž jednou rukou srkal kávu z papírového kelímku a mezi kulatým ramenem a okrouhlou hlavou svíral malý mobil, do něhož mluvil. Hajka nespátřila otisk jeho ruky, to ne. A nepocítila Ljošovo zvláštní teplo, ani by se tu tak dlouho nemohlo udržet. I když jeho ruce byly vždycky horké, dokonce i za největších mrazů. Nenosi rukavice a když spolu začali chodit a ona jej líbala na plné horké rty, tak jednou řekl, že ji bude odteď hrát už navždycky. A byla to pravda. Ne nadarmo mu říkali Žárový. Ale tato frivolní tulácká přezdívka na něj příliš neseděla – byl to přece jen klidný až flegmatický Ljoša.

... Hajka neucítila jeho teplo, ani neviděla žádné otisky, ale věděla, že tam na čtyřmilimetrovém kovu zůstalo něco, co patřilo jemu, jejímu spolubydlícímu nebo druhovi či chlapci nebo partnerovi, se kterým spolu žili už sedm let. Tu stopu si nebylo možné splést s ničím jiným. Bodala ji do konečků prstů a byla jako záznam na magnetické kartě. Ano, Ljoša tady byl. Otevřel ten stánek a hned ho zase zavřel. A nebylo to tak dávno – ne víc než před třemi hodinami, dokud mu nezačala volat a nepřiběhla sem. U prvních volání Hajka ještě slyšela telefon vyzvánět a pak už se ozývalo jen: „volaný účastník je dočasně nedostupný“. Nemohla spát, rádiové vlny jí do uší po dvě noci posílaly hudbu a četly zprávy jako by Hajka byla nějaká krystalka. To se jí už dlouho nestalo. Naposledy snad ještě ve škole, když se bála a nespala před závěrečnými zkouškami. V polospánku začínala přijímat rozhlasové pořady. Ale pokud jste se narodili na Donbasu, a ještě k tomu v předvečer černobylské havárie (radioaktivní uran, cesium a stroncium se krásně stihly rozptýlit po okolí před tím, než vás vzali do školky), mohlo to být ještě horší.

Haječka věřila, že pokud se všechny věci navzájem opravdu potřebují, pak se přitahují. Jednou, když se v televizi dívala na show o různých výstřednících, si zkusila přiložit na prsa lžičku a ta se na ni poslušně přilepila. Potom na sebe věšela hliníkové vidličky z hlučné školní jídelny – celkem jich na sebe dokázala udržet na dvě desítky. Ačkoliv nebyly magnetické, krásně se lepily na její kůži. Tím se však bavila jen v létě – v zimě se jí všechny kovy zdály

neuvěřitelně studené.

Od té doby byla pro všechny Hajkou, Máškou Haječkou. To bylo v období epochálního animovaného seriálu Chip a Dale, kde se myšce, která uměla všechno opravit, říkalo v ruském dabingu Gajka, tedy matice. A tato přezdívka se k ní taky silně přilepila. Tím spíš, že její rodné příjmení bylo Haj. Marija Haj. Maška Hajka.

Z hodin pracovního vyučování jí každý z chlapců přinášel po několika šroubech a podložkách – všechno se poslušně lepilo k jejím dlaním. Chlapci jí jako nějací snoubenci dávali stále větší matice – smála se a nasazovala si je na prsty jako prstýnky. A říkali: „Co děláš, jsi blbá? Tak ne!“ a ona si je s povzdechy sundávala z prstů a věšela na dlaně – kov poslušně držel. Natáhla ruce dopředu a mávala jimi před očima kluků, ti teatrálně vyvalovali oči, aby ukázali svůj údiv. Chtěla dokonce jet do Moskvy do televizní show, napsala tam dopis, ale odpověděli jí, že už mají frontu lidí, kteří dokážou na prsou udržet dokonce žehličku nebo činku, takže promiňte. Na Hajčiných prsou ani žehlička, ani činka opravdu nedržela. Ale na televizáky se nezlobila.

V průběhu času se na to postupně pozapomnělo, jen přezdívka jí zůstala. Po ukončení školy ukázala Hajka své magnetické schopnosti už jen jednou, ve svém bytě, když rodiče zase odjeli vydělávat peníze do ruského Magnitogorsku: tentokrát se jí mezi její nevelká oholená prsa přilepila lžička. Před Hajkou stál trochu překvapený vysoký třeták bez košile a kalhot, z podpaždí mu smrděl pot a rty se zkrivil do hloupého úsměvu. Přiložil k oku foťák a vyfotil ji.

* * *

... Hajka si utírala rukou čelo a silou cpala do kufru míčky ze smotaných ponožek. Skrz okna do kříže zalepená lepicí páskou jí do bubínkové blány narazila zvuková vlna dalekého výbuchu. Trhla sebou a sedla si, okenní tabulky se otřáslly.

Rozhodli se odjet z Doněcku hned po pohřbu Hlafiřiny Petrivny. Na hřbitově dolu Kapitalnyj, kde byl pochovaný Hlafiřin manžel, bylo hodně nových hrobů. Kolem sousedního se shromáždili lidé ve špinavě zelených uniformách se směšnými gumovými záplatami na kolenou a loktech jako na dětských kombinézách a spustili salvu ze samopalů – Hajka sebou bezděčně trhla a Ljoša ji odvedl do Moskviče.

„Ljošo, musíme utéct.“

„Co blbneš?“ otočil se na ni a jeho kulatá tlama vypadala udiveně a nechápavě.

„Nechci tam ležet! Nechci, abys tam ležel ty!“ Hajkou začala cloumat hysterie.

„To bude dobrý,“ otočil se zpátky a mračil se na cestu. „K nám přece nedoletí. Vždyť jsem zalepil okna.“

„Lepicí páska zastaví minu, aha!“ řvala Hajka.

„Rozprodám zbytky a pojedeme,“ zabručel smířeně Ljoša a naléhavě se podíval na Hajku. Rozeřvala se ještě víc. „Nebo to vezmu domů, kolik toho tam je?“

* * *

Na karu nebylo moc lidí: stará, nakrátko ostříhaná sousedka polské krve Agáta, která chodila vzpřímeně a málo mluvila, pouze přitakávala a Hajčina kamarádka Táňa Apasnastě se svým dlouhonožným dvanáctiletým synem Nikolajem, který do sebe ládoval masové kuličky jako Pacman.

„Ty svině! Fašisti!“ zašeptala s důrazem a zřejmou nenávistí Táňa, když si párátkem vydlobávala kousek masa, který ji uvízl mezi předními zuby. „Přišli bombardovat mírumilovná města. Však Bůh jim ještě ukáže! Ještě uvidí! Bůh všechno vidí!“

Ljoša se díval na Táňu tupýma opilýma očima a přikyvoval. Košili dávno vysvlečenou, seděl za stolem v novém bílém tričku, které mu Hajka koupila na nádražním tržišti. Mohl si to dovolit, protože v této společnosti se všichni znali dlouho. Agáta pracovala jako zdravotní sestra v důlní ambulanci, teď už byla v důchodu a pečovala o svou nemohoucí mámu, které bylo devadesát pět. Její nebožtík manžel dostal kdysi byt na Magistrálním a Hajka s Ljošou teď platili Agátě nájem sto dolarů za měsíc – levné, jako pro vlastní rodinu. Agáta s mámou bydlely o tři patra níž než Hlafira Petrivna. Ljošina máma a Hajčiny rodiče podle očekávání nepřišli – nechtěli se navzájem vidět. Ani smrt babičky Hlafiry na tom nic nezměnila – Hajka byla kurva, protože se po sociálních sítích rozšířila fotka jejích nahých prsou s přilepenou lžičkou, a ještě měla tetování. A piercing. Máma Hajky zase naříkala, že se Ljošovi nespustila varlata, takže je Hajka odsouzená zůstat s ním celý život bezdětná. A táta Hajky jen tiše nadával a pil vodku s pivem. Nebožku tchyni Ljošova máma taky nenáviděla, což jí ovšem nebránilo, aby s ní sdílela její pohled na morální kvality Hajky. Na pohřeb nepřišla a položila telefon po této tirádě: „Drahý synku, ty víš, jak tě mám ráda. Chci pro tebe jen to nejlepší! Nebudu na jednom místě s tou kurvou, a to ani přes hlubokou úctu k tvé babičce! Ať je jí zem lehká!“ Ve skutečnosti ale mámě svého bývalého manžela přála, aby zdechla co nejdříve, protože to prý byla hlavně ona, kdo mu radila, aby se rozvedl. Zkrátka si každý z nich našel příhodný důvod, aby se mohli navzájem nenávidět. Jejich rodina měla stejně nabitě póly – navzájem se ideálně odpuzovali.

Na karu nebylo úplně veselo a nejvíc to bylo znát na konci. Hajka spustila hlavu a mlčky dloubala vrtala lžičkou do zákusků, které přinesla Táňa. Ljoša seděl za stolem jako čínský bůžek s kulatou červenou tlamou a házel do sebe další a další vodku, což způsobovalo, že byl stále zachmuřenější. Hajce se chtělo ho obejmout, zavrtat se nosem do jeho měkkého okrouhlého ramene a rozplakat se. Ne kvůli babičce, ale proto, že za oknem tak neklidně vřeštěli rorýsi.

Ljoša dřív pracoval jako zedník na metalurgickém kombinátu v Alčevsku – obkládal žáruvzdornými šamotkami vnitřky vysokých pecí. Tam se na něj nalepila přezdívka Žárový. Nejen kvůli příjmení Žarko, ale hlavně proto, že měl vždycky horké ruce a zvýšenou tělesnou teplotu – 37,2 až 37,3. Vlastně mu to v ničem nepřekáželo kromě toho, že musel nové lékařky na prohlídkách stále přesvědčovat, aby mu nebraly krev. Báł se odběrů, dokonce i z prstu, protože u toho omdlával. Když se přestěhovali do Doněcku, začal prodávat rybářské potřeby ve stánku na místním tržišti. V sezóně si někdy docela dobře vydělal a Hajka s tím byla v podstatě spokojená. Jednou nebo dvakrát do roka jeli na dovolenou a Hajka občas uvažovala, že by se nechala oplodnit někým jiným. Čestný titul „kurvy“ bylo třeba obhájit.

* * *

Stmívalo se, mina stále ležela na gauči ve vedlejší místnosti. Snažili se tam nechodit, jenom Tánin neposedný syn Nikolaj zvedl minu za ocas, ale pustil ji v okamžiku, kdy z kuchyně uslyšel varovné okřiknutí matky. A když Táňa s hlasitým klením vletěla do pokoje, začal se tvářit přihloupě. Chtěl odsud vyklouznout, ale Táňa chlapce popadla za hubené předloktí, dívala se shora do jeho vylekaných očí, syčela, občas prskla, měla vytřeštěné oči a zdůrazňovala každé slovo, jako by všechny chtěla vtlouct do hlavy zoufale schouleného syna: „Obzvlášť nebezpečné jsou miny, bomby a granáty z dob světových válek! Neopatrná manipulace může mít za následek aktivaci roznětky! Explosivní látky se mohou v důsledku chemických procesů stát nestabilními a samovolně explodovat. V případě výskytu podobných předmětů je potřeba zajistit místo nálezů páskou a obrátit se na odborníky! Je zakázáno se jich dotýkat!“

„Ale my jsme místo nálezů nezajistili, mami! A na nikoho jsme se neobrátili...“ špitnul Nikolaj. Ale Táňa zařvala, až se zdálo, že mina vybuchne jen následkem jejího křiku.

Hajka se s Táňou seznámila, když začala pracovat jako asistentka na katedře bezpečnosti práce. Táňa tam učila ochranu zdraví. Života si dokázala užívat mnoha způsoby. Jako třeba teď s těmi zákusky, které se v obchodě koupit nedají – pekárny a cukrárny se zavírají jedna za druhou. Z počítače v práci Táňa ráda poslouchala Michaila Kruga a jeho „Ljesopoval“; bylo to za dlouhých zimních večerů, kdy s Hajkou zůstávaly na katedře samy, seděly spolu za jedinými dvěma jakž takž fungujícími počítači se zažloutlým plastovým krytem monitorů, opisovaly učební plány, protokoly, procházely knihy návštěv a prováděly další kancelářské úkony před začátkem zimního zkuškového období. Táňa poslouchala písničku, nahlas plakala a rušila Hajku při práci. Hajka ji utěšovala.

Táňa vyprávěla neveselé historky o svém bývalém a Hajku považovala za naivní hlupačku, která nerozumí životu. To Hajka netušila. I tak to byl nejlepší postoj Táni k jakémukoliv člověku. Ostatní lidi nenáviděla, dovedla však zručně podlézat vedoucímu katedry Ihoru Petrovyčovi. Pro Hajku bylo přátelství s Táňou něco podobného, jako by chodila do klece s šelmou, aniž by se jí cokoliv stalo. Lechtalo jí to nervy a paradoxním způsobem zvyšovalo sebevědomí. Táně se líbila její katedrová přezdívková – Apasnastě. Jejich katedra ekonomické univerzity nebyla považována za výdělečnou, mohli dávat jen „započteno“ nebo „nezapočteno“. Ale neudělení zápočtu znamenalo nepřipuštění ke zkoušce, takže všichni studenti, kteří se v průběhu semestru flákali a měli víc než tři absence, chodili k nim a platili. Táňa naučila Hajku, aby nezaváděla dumpingové ceny a nespokojovala se jen s kytkou či bonboniérkou.

„Hlavně je to tvoje reputace!“

poučovala Hajku a utírala si slzy, které měla vždycky na svědomí písnička Šufutynského o „třetím září“. „Pokud budou všichni vědět, že jim to dáš za krabici bonbonů, vyletí tvůj život do vzduchu jako vlak na partyzány podminovaných kolejích! Zkouška a lenost musí stát nejméně třicet dolarů Spojených států amerických! Děláš to pro sebe. Ty jsi začátečník. Já beru padesátku. To je taky málo, ale v tomto byznysu se pohybuju delší dobu. Ve skutečnosti jsou to kopějky,“ tady se Tánin plný hlas nečekaně ztišil. „Ihor Petrovyč pronajímá tělocvičnu na orgie egoistů. A za zápočet bere stovku. Takže máme kam růst. Vždycky mě lákala lékařská fakulta, tam jsou úplně jiné ceny. A perspektivy taky. Ale tam musíš lidi nenávidět, prskat na ně a plivat, jsou jako maso z konzervy, fuj! Ale to já nedokážu, Hajko! Já jsem hodná! Neumím

dělat zlo! Ale tam berou sto padesát! Víš přece, proč každý měsíc odevzdáváme peníze podle Franklinovy pyramidy. Všechno jde nahoru! A dál ještě výš. Na ministerstvo. A ti se zas dělí s vládou. A na vrcholu toho všeho stojí prezident! Stál. Ale teď, potom co tam ti skákali na Majdanu, se děje bůhví co, holka!“ Táňa zdůrazňovala, že má nad Hajkou navrch, protože byla o osm let starší. „Je tu bordel. My platíme a u koho skončí? Kdo se to na nás obohacuje?“

„Ale teď už ty peníze určitě nejdou do Kyjeva,“ krčila rameny Hajka.

„Tak to je ještě horší, protože kdo nás bude bránit, kdyby něco?“

„Před kým bránit, Táňo?“

„Co? Copak to nechápeš, ty hloupá kozo?“ Táňa jí položila na čelo zpocenou dlaň. „Pro jakýkoliv systém je důležitá jeho univerzalita! Jestli není, tak nás všechny brzo vyženou a posadí sem své lidi. A my zdechneme hladu u plotu. Jako psi.“

... Hajka darovala Táně brož ze součástek hodinek Slava a náušnice z ozubených koleček ve tvaru slunce, které sama vyrobila. Táňa poděkovala, ale nikdy je nenosila. Asi tak jako mámy nenosí do práce šperky, které jim vyrobily vlastní děti.

A vpředvečer toho všeho, co se stalo Táňa řekla Hajce tajemství, že přechází na katedru bezpečnosti práce na lékařskou fakultu: „Vylázla jsem pět tisíc dolarů, Hajko. Doma nezůstaly vůbec žádné peníze. Musím si půjčit.“ Tehdy Hajka půjčila Táně tisíc dolarů ze společných úspor s Ljošou. Žárový se snažil protestovat, ale moc mu to nešlo. Když Hajka konečně sbalila kufr, trhla balkónovými dveřmi a vešla na verandu. Do uší jí udeřil křik rorýsů, kteří se proháněli mezi domy, jako by sami spěchali na letadlo a dobalovali poslední věci. V regálu na boční stěně nebyla žádná volná police. Byly tam poloprůhledné plastové krabice. Na každé z nich bylo fixem napsáno: „textolit“, „odřezky“, „kolečka a měď“, „kůže“ ...

Nahnula se z okna – na severu v oblasti letiště stále stoupal k nebi kouř. Hajka samozřejmě nemohla zabalit všechno. Spousta hodinových strojků, ozubená kolečka, krabičky s kočičíma očima, různé háčky k náušnicím, měděné a postříbřené dráty, špendlíky a kožené pásky... Bylo to moc věcí dokonce i pro čtvrtý rozměr jejího kufru. Ljoša to přiveze Moskvičem. Nebo to Agáta pošle Novou poštou... aby ale bylo kam.

Hajka vytáhla nejspodnější plastovou krabici a vytáhla z ní široký kožený náramek s měděnými nýty a měděné brýle, které měla na sobě ještě na podzim na večírku. „Bude ještě nějaký?“ pomyslela si a vrátila brýle zpět do krabice.

Ljoša nelhal. Magnetická stopa na kovu na ohrazení podél chodníku byla slabá, ale dalo se z ní vyčíst, že tudy šel spolu se dvěma jinými lidmi; na kovu zůstaly magnetické stopy jejich samopalů. Jeden z těch lidí se narodil v Krasnojarském kraji, v Rusku, v dřevěném domě natřeném světle modrou barvou, s vyřezávanými okenicemi a celé dětství chodil s nožem v kapse. Ten nůž byl vyroben z úlomku kotouče cirkulárky a izolační pásky. Druhý byl z Doněcka a ještě nedávno pracoval u policie, ale dostal nabídku, která mu připadala lákavá, nicméně už toho začínal litovat.

Hajka cítila prsty místo, kde magnetická stopa na ohrazení zmizela. Místo toho tam byla jiná výrazná stopa. Takovou zanechávala auta, ale Hajka nedokázala poznat, jaký to byl model. Žárového sebrali přímo na tržišti.